

1980/81:67

Måndagen den 26 januari

Kl. 13.00

1 § Justerades protokollet för den 16 innevarande månad.

**2 § Svar på fråga 1980/81:202 om åtgärder för att effektivisera
indrivningen av obetalda skatter och avgifter**

Anf. 1 Budgetministern ROLF WIRTÉN:

Herr talman! Egon Jacobsson har frågat ekonomiminister Gösta Bohman vilka kraftfulla åtgärder regeringen avser vidta för att effektivisera indrivningen av obetalda skatter och avgifter.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som skall svara på frågan.

Ett omfattande utredningsarbete i syfte att effektivisera indrivningen pågår sedan några år tillbaka, och ytterligare arbete i den riktningen påbörjas inom kort. Bland de viktigare åtgärder som jag vill framhålla är följande.

En särskild utredning arbetar med förslag till ett permanent datasystem för exekutionsväsendet som syftar till en effektivare indrivning. Ett slutbetänkande väntas under sommaren 1981.

Vidare har utredningen om säkerhetsåtgärder m. m. i skatteprocessen fått tilläggsdirektiv (Dir 1978:60) att arbeta med frågor om solidarisk betalningsskyldighet på skatte- och avgiftsområdet.

I dagarna tillsätts en kommitté för att se över indrivningslagstiftningen (Dir 1980:89). Kommittén skall överväga åtgärder för att förenkla och förstärka indrivningen av skatter och avgifter. Bl. a. skall ett förslag utarbetas om kronofogdemyndigheternas tillgång till information ur ADB-register som handhas av olika offentliga myndigheter. Även restavgiftssystemet skall bli föremål för kommitténs översyn. Utredningsarbetet skall bedrivas skyndsamt och redovisas i etapper med början vid halvårsskiftet detta år.

Inom budgetdepartementet pågår arbete på ett förslag till en lag om indrivningspreskription av skatter, avgifter och tullar. Bl. a. övervägs bestämmelser som innebär att preskriptionstiden kan förlängas om den betalningsskyldige på olika sätt saboterar indrivningen, t. ex. genom att

Måndagen den
26 januari 1981

*Om åtgärder för
att effektivisera
indrivningen av
obetalda skatter
och avgifter.*

flytta utomlands. En lagrådsremiss i ämnet är att vänta under våren.

Jag räknar vidare med att under innevarande år kunna lägga fram ett förslag om en allmän rätt för staten att vid återbetalning av skatter och avgifter räkna av de fordringar som staten kan ha på mottagaren.

I proposition 1980/81:8 har regeringen föreslagit en ny utsökningsbalk, som skall ersätta de nuvarande delvis ålderdomliga lagarna på området. Utsökningsbalken föreslås bli tillämplig även vid indrivning av skatter och allmänna avgifter. Den nya lagstiftningen förutsätts göra indrivningsförfarandet mera effektivt.

Jag vill slutligen erinra om förslagen i budgetpropositionen för att förstärka indrivningen av skatter och avgifter. Dels får kronofogdemyndigheterna resurser för att anlita ekonomisk sakkunskap främst för att bedöma mera komplicerade indrivningsfall och för att effektivisera indrivningen. Dels avsätts medel inom riksskatteverket för att förstärka verkets möjligheter att aktivt bistå kronofogdemyndigheterna i svårutredda indrivningsfall.

Anf. 2 EGON JACOBSSON (s):

Herr talman! Jag får, som brukligt är i denna kammare, tacka för svaret på frågan.

Frågan ställdes till ekonomiministern, dvs. till den person som bestämmer, men jag får väl acceptera att svaret lämnades av den formellt ansvarige för detta område.

Det var ett typiskt regeringssvar – med andra ord ett dåligt svar. Det föranleder mig, herr talman, att upprepa frågan, som i all sin korthet löd: "Vilka kraftfulla åtgärder avser regeringen vidta för att effektivisera indrivningen av obetalda skatter och avgifter?"

I svaret kan jag inte finna en enda åtgärd som kan betraktas som kraftfull. Om budgetministern och regeringen anser att de åtgärder som redovisas i svaret kan betraktas som kraftfulla, blir regeringens politik också inom andra områden lättare att förstå. Här åberopas i stort sett ett antal utredningar.

Det är i och för sig bra att kronofogdemyndigheten ges ytterligare resurser. Men de är för små, och de kommer för sent. Under de år som gått sedan 1976 har utvecklingen varit djupt oroande, men regeringen har inte handlat. Om inga åtgärder vidtas från regeringens sida kommer beloppet obetalda skatter och avgifter snabbt att närma sig 10 miljarder kronor. Ej betalda arbetsgivaravgifter har tredubblats, och obetald mervärdeskatt har fördubblats under åren 1976–1980. Från att ha varit omkring 2 miljarder 1976 är summan nu uppe i 7,5 miljarder kronor.

Man frågar sig naturligtvis: Har initiativlösheten och handlingsförlamningen inom regeringen inneburit att allt flera numera medvetet underlåter att inbetala skatter och avgifter?

Jag måste, herr talman, också fråga budgetministern: Vad gör ni i kanslihuset? Borde det inte ha varit möjligt att avdela några av dem som tillträtt någon av de många nya tjänster ni inrättat i kanslihuset för att ta itu med denna allvarliga fråga? Eller är det så att ni inom regeringen är

ointresserade av att effektivisera indrivningen och komma till rätta med det alltmer utbredda skattefusket och med den tilltagande skatteflykten? På annat sätt kan man ju inte förklara att det tog fyra år för att få fram generellflyktsklausulen.

Nog borde ni inom regeringen också förstå att allt fler löntagare känner avsky inför det som sker. Jag tänker på de människor som alltid betalar sin skatt och som saknar möjligheter att göra stora avdrag. Tror Rolf Wirtén att dessa grupper av samhällsmedborgare i längden kan solidarisera sig med ett system som tillåter vissa höginkomsttagare och företagare att undandra samhället skatt och dessutom strunta i att betala in skatter och avgifter? Jag tror det inte. De upplever det som nu sker som ett slag i ansiktet, och när de dessutom tvingas betala allt högre priser och ser sina reallöner urholkas framstår situationen som ännu mer absurd.

Jag vill slutligen fråga Rolf Wirtén: Är detta allt ni har att komma med?

Anf. 3 Budgetministern ROLF WIRTÉN:

Herr talman! Det var, må jag säga, ett grötmyndigt inlägg. Egon Jacobsson står här och orerar under hela sin repliktid utan att ge ett enda konstruktivt förslag om hur han vill angripa problemen. Om man inte har något att komma med själv, då tror jag att man skall tona ner sig något och inte gå ut så hårt som Egon Jacobsson gjorde.

Det finns faktiskt skäl, Egon Jacobsson, att se litet närmare på det här svaret. Det är fyllt av konkreta åtgärder. Det är med sådana man skall angripa detta mycket svåra problem, och inte bara med att stå och orera. Det hjälper oss nämligen inte ett dugg att få in de avgifter och skatter som ligger ute.

Egon Jacobsson vet, herr talman, att jag har precis samma uppfattning som han i själva sakfrågan. En av mina första uppgifter som budgetminister var att gå ut mycket intensivt i det här avseendet för att försöka få en större effektivitet i vårt skattesystem så att vi skulle kunna komma åt de skatteflykter och skattesmitningar som görs. Jag kan hänvisa till det tiopunktsprogram som jag presenterade i samband med besparingspropositionen i höstas. I propositionen kan Egon Jacobsson läsa ett helt kapitel om hur den nuvarande regeringen har effektiviserat systemet för att komma åt problemet med skatteflykten. Om Egon Jacobsson jämför detta med vad som fanns när vi startade det här arbetet 1976, så skall han finna att skattesystemet har klart förbättrats på den här punkten. Men med de marginalsatser som nu gäller har vi likväl ett svårt problem när det gäller att klara av det vi nu diskuterar.

Herr talman! Jag har i svaret räknat upp en rad åtgärder som regeringen vidtagit, och det visar vilken aktivitet vi har på det här området. Jag skulle kunna fortsätta och i ännu en replik peka på ytterligare åtminstone tio punkter, där vi kan redovisa andra åtgärder som vidtagits för att förbättra den här situationen. Men var så god, herr Egon Jacobsson, och presentera ett

*Om åtgärder för
att effektivisera
indrivningen av
obetalda skatter
och avgifter*

*Om åtgärder för
att effektivisera
indrivningen av
obetalda skatter
och avgifter*

fullödigt program för hur man skall lösa de här svåra problemen! Jag skall lyssna med intresse.

Anf. 4 EGON JACOBSSON (s):

Herr talman! Jag avser inte att ta upp någon diskussion om grötmyndigheten utan tänker hålla mig till sakfrågan. Det är glädjande att herr Wirtén vill lyssna. Av naturliga skäl hann jag inte konkretisera åtgärderna i mitt första inlägg.

För det första: Ge kronofogdemyndigheten direktiv med innebörd att prioritera de allmänna målen. Detta kan ha det goda med sig att bl. a. kontokortsföretag och andra, förutom att vi får in mer skatter och avgifter till samhället, tvingas till återhållsamhet och en viss självsanering om de får veta att det inte längre går lika lätt att använda kronofogdemyndigheten för sin indrivningsverksamhet, eftersom de allmänna målen har prioriterats.

För det andra: Förstärk kronofogdemyndigheten ytterligare. Av de begärda 22 tjänsterna med ekonomisk sakkunskap beviljades 10. I en ekonomiskt svår situation borde regeringen självfallet satsa mer på tjänster av det här slaget. Det är ju tjänster som betalar sig för samhället. Detta har omvitnats av många kronofogdar i det här landet. Så sent som i fredags träffade jag kronofogden i Malmö och diskuterade då den här frågan.

För det tredje: Skärp prövningen när det gäller framställning om B-skattsedlar i syfte att hindra undandragande av skatt. I dag kan nästan vem som helst få B-skatt.

Det är bra att det pågår översyn och samordning av vissa register.

En annan konkret åtgärd skulle vara att ändra de kommunala och statliga upphandlingsuppgörelserna. Inför ett tillägg att innan man får anta en entreprenör eller leverantör skall dessa vara kontrollerade från skatte- och avgiftssynpunkt.

Anf. 5 Budgetministern ROLF WIRTÉN:

Herr talman! Det var bra att Egon Jacobsson nu gick över till att diskutera själva sakfrågan. Då tror jag att man för frågan framåt i motsats till vad som blir fallet, om man bara allmänt beskyller regeringen för passivitet. Beskyllningen är verkligen inte motiverad i det här läget, vilket jag också visade i mitt svar.

Herr talman! De punkter som Egon Jacobsson nu tog upp gäller inte några innovationer. Det är saker som vi har arbetat med och som också finns med bland våra åtgärder. Egon Jacobsson vet mycket väl att vi har tagit upp frågan om kontokorten. Vidare har vi förstärkt kronofogdemyndigheten i ett läge, då i övrigt inte föreslagit några nya tjänster i hela statsförvaltningen. Trots detta har det här området, genom omprioriteringar, fått 10 av de begärda 20 tjänsterna. Detta visar väl hur angelägen vi anser frågan vara.

Att vi sedan arbetar med upphandlingskungörelsen på det sätt som sker i Stockholms län – jag förmodar att det var den modellen Egon Jacobsson funderade över – är också helt klart. Jag skulle, som sagt, kunna fortsätta och nämna ytterligare tio punkter på vilka vi angriper det här problemet.

Anf. 6 EGON JACOBSSON (s):

Herr talman! Jag ser fram emot att herr Wirtén fortsätter den här diskussionen, även om vi bara har var sin minut i replikomgångarna. Han kan ju då räkna upp ytterligare punkter. Om nu herr Wirtén tyckte att det var bra att jag gav mig in på åtgärdsprogrammet, anser jag för min del att det är bra om herr Wirtén lyssnar. Jag skulle då vilja fråga beträffande just kronofogdemyndigheterna: Är herr Wirtén beredd att verka för att det går ut en rekommendation till kronofogdemyndigheterna att de i dag skall prioritera de allmänna målen på bekostnad av de enskilda ärendena? Är herr Wirtén beredd att ge kronofogdemyndigheterna de begärda resurserna som skulle ge ekonomisk sakkunskap? Här har det ändå prutats från de begärda 22 tjänsterna till 10 tjänster. Om herr Wirténs inställning är så positiv som han gör gällande, hoppas jag att han också kan ge ett positivt besked på de här två punkterna.

Anf. 7 Budgetministern ROLF WIRTÉN:

Herr talman! Jag vill bara peka på ytterligare några saker som gäller effektiviseringen av indrivningen av medel som skall gå till statskassan.

Vi har betalningssäkringslagen som ger kronofogdemyndigheten möjlighet att ta egendom i anspråk för att säkerställa betalning av fordran på skatt, tull eller avgift. Vidare har vi konkurslagen, där det har införts en bestämmelse om konkurskarantän för personer som direkt missbrukar sin rätt att bedriva företagsamhet. Vi har också REX-projektet, som betyder väldigt mycket i det här avseendet. Särskilda medel har avsatts till kronofogdemyndigheten i Stockholm, Göteborg och Malmö för att just den ekonomiska brottsligheten skall kunna bekämpas. Vi har de höjda exekutionsavgifterna för att minska tillströmningen av enskilda mål rörande mindre belopp – precis det som frågan nu gällde. Det är således inget nytt som Egon Jacobsson kommer med. Vi har höjda räntesatser för den särskilda avgiften vid uppbörd av kvarstående arbetsgivaravgifter. Och vi har dessutom inom socialdepartementet övervägt ett system som förenklar och effektiviserar debiteringen av uppbörd av socialförsäkringsavgifterna.

Anf. 8 EGON JACOBSSON (s):

Herr talman! De särskilda medel till kronofogdemyndigheterna som budgetministern berör inskränker sig för Malmö till 300 000 kr. Med den summan kommer man säkert inte långt när det gäller att bekämpa den ekonomiska brottsligheten, som pengarna i första hand är avsedda för.

Jag noterar att budgetministern inte svarade på de två senast framställda frågorna, om budgetministern var beredd att gå ut med en rekommendation till kronofogdemyndigheterna att de allmänna målen skulle prioriteras samt om kronofogdemyndigheterna kunde räkna med att få de begärda tjänsterna när det gäller ekonomisk sakkunskap.

Det torde inte behövas så mycket utredande för att ändra upphandlingskungörelsen och föra in ett tillägg, att innan en entreprenör eller leverantör

Nr 67

Måndagen den
26 januari 1981

*Om åtgärder för
att effektivisera
indrivningen av
obetalda skatter
och avgifter*

*Om åtgärder för
att effektivisera
indrivningen av
obetalda skatter
och avgifter*

antas av kommun, stat eller landsting skall det kontrolleras om vederbörande är restförd för obetalda skatter och avgifter.

Anf. 9 Budgetministern ROLF WIRTÉN:

Herr talman! Jag har visst besvarat de två frågorna. Jag sade i min föregående replik att vi har höjt avgifterna för att minska de enskilda målen. Och jag har talat om att vi genom omprioriteringar har beviljat hälften av de tjänster som har begärts. Detta har vi gjort i ett läge där inga nya tjänster i övrigt har kunnat inrättas i statsförvaltningen. Det är väl ganska anmärkningsvärt. Egon Jacobsson, att vi har prioriterat detta område så högt att det är just här som satsningen har skett?

Egon Jacobsson sade att de särskilda medel som kronofogdemyndigheten i Malmö disponerar endast uppgår till 300 000 kr. Myndigheten har emellertid tillgång till motsvarande ekonomisk resurs i en rad andra kommuner också. Sammantaget rör det sig därför om rätt stora pengar.

Anf. 10 EGON JACOBSSON (s):

Herr talman! Jag har besökt några kronofogdemyndigheter, och de efterlyser faktiskt klarare direktiv. De vill få besked från den här regeringen om att de, när situationen är så allvarlig som den är, skall kunna lägga de enskilda målen helt åt sidan och prioritera de allmänna målen och skattemålen. Det skulle vara skönt för kronofogdarna ute i landet att få den bestämda rekommendationen från regeringen.

Jag har inte, Rolf Wirtén, fått svar på frågan om kronofogdemyndigheterna kan räkna med att få de begärda resurserna i fråga om ekonomisk sakkunskap.

Anf. 11 Budgetministern ROLF WIRTÉN:

Herr talman! Egon Jacobsson vet att man inte i något budgetarbete kan bevilja alla de tjänster och ge alla de resurser som en myndighet begär. Det har inte hänt någon gång tidigare, inte ens under de gyllene år då vi hade en betydande tillväxt av statsinkomsterna. Att begära detta i ett skede då vi har en helt annan situation är kanske litet symtomatiskt för viljan att kritisera både att vi har ett för stort budgetunderskott och att vi inte ger tillräckliga resurser. Bestäm er för vilket ben ni skall stå på, om ni skall kritisera att vi har för stor eller för liten tilldelning av resurser till våra myndigheter! Vi har valt att hålla igen men att prioritera särskilt angelägna områden.

Egon Jacobsson tog upp frågan om entreprenörerna. Det är förvisso en betydligt mer komplicerad fråga än vad han ville göra den till. Men det problemet kan vi inte ta upp i en frågedebatt.

Allra sist noterar jag att Egon Jacobsson är beredd att ge kronofogdemyndigheterna den rekommendationen att de i fortsättningen inte skall bry sig om enskilda mål över huvud taget. Är det ett sätt att värna om rättssäkerheten?

Anf. 12 EGON JACOBSSON (s):

Herr talman! Jag är väl medveten om att det i en sådan ekonomisk situation som den här regeringen har försatt oss i inte går att bevilja alla de tjänster som begärs. Däremot – och det försökte jag säga i mitt första inlägg – är det märkligt att man inte kan besluta att tillsätta tjänster som man på förhand vet tar in så mycket pengar till samhället att de betalar sig flera gånger om. Med andra ord, det blir ingen nettoutgift för samhället utan en nettointäkt. Det är ett mycket märkligt resonemang som budgetministern för – att han inte vill försöka ta in så mycket pengar som över huvud taget är möjligt. Det är också omvittnat från alla håll att den ekonomiska sakkunskap som kronofogdemyndigheten tillförs innebär att man lättare kan sköta sitt indrivningsarbete. Det innebär också att man får in väsentligt ökade belopp till statskassan.

Anf. 13 Budgetministern ROLF WIRTÉN:

Herr talman! Jag har noterat att Egon Jacobsson i sitt första inlägg sade att när socialdemokraterna hade regeringsansvaret var det en utestående fordran på två och en halv miljarder, i dåvarande penningvärde. Det hade kanske varit på sin plats att då göra den lysande affär som Egon Jacobsson nu talar om.

Anf. 14 EGON JACOBSSON (s):

Herr talman! Det finns en väsentlig skillnad mellan 1976 och 1981. Fram till 1976 fanns det hela tiden en medveten vilja att komma åt detta problem. Det var problem också under den tid som socialdemokratin innehade regeringsmakten. Skillnaden är den att efter 1976 har arbetet på detta område praktiskt taget avstannat, bortsett från att ni har ett antal utredningar i gång.

Anf. 15 Budgetministern ROLF WIRTÉN:

Herr talman! Den sista repliken tror jag alla som har hört på denna debatt inser var ett väldigt slag i luften. Här har jag pekat på jag tror upp emot 20 punkter, och sedan säger Egon Jacobsson att det inte har hänt någonting. Den repliken faller som sagt på sin egen orimlighet.

Anf. 16 EGON JACOBSSON (s):

Herr talman! Det är väldigt litet som har hänt, Rolf Wirtén. Det är betecknande för hela regeringen att ni ägnar er åt utredande för att på det sättet också kunna förhålla frågan – för att i sinom tid kunna bli överens.

Jag tog i mitt första inlägg som ett annat exempel på detta område generalflyktsklausulen, som låg färdig i kanslihuset 1976 och som ni behövde fyra år på er för att plocka fram och i form av en proposition förelägga riksdagen. Är det inte bevis nog på det ringa intresse som denna och den förra regeringen har ägnat frågor som har att göra med undandragande av skatt och ej inbetalda skatter och avgifter?

*Om skattebefrielse
för aktieägarna
i Beijerinvest*

3 § Svar på fråga 1980/81:223 om skattebefrielsen för aktieägarna i Beijerinvest

Anf. 17 Budgetministern ROLF WIRTÉN:

Herr talman! Carl-Henrik Hermansson har frågat mig vilka regeringens motiv är för att bevilja aktieägarna i Beijerinvest halv befrielse från realisationsvinstskatt i samband med Volvos köp av Beijerinvest.

Sedan år 1966 finns en dispensregel som ger regeringen möjlighet att medge befrielse helt eller delvis från skatten på realisationsvinster som uppkommer vid en överlåtelse av aktier som säljaren innehaft viss minsta tid, numera två år. För dispens fordras att man kan anta att en beskattning enligt vanliga regler skulle hindra en strukturrationalisering som är önskvärd från allmän synpunkt.

Regeringen har allmänt sett iakttagit stor restriktivitet vid prövningen av ansökningar om dispens. När regeringen i det aktuella fallet har medgett skattebefrielse betyder det att regeringen har funnit att affären leder till en strukturrationalisering som är önskvärd från allmän synpunkt. Till grund för beslutet att medge partiell i stället för fullständig skattebefrielse ligger bedömningen att en partiell befrielse bör vara tillräcklig för att undanröja det hinder för affärens genomförande som en full beskattning skulle utgöra.

Anf. 18 CARL-HENRIK HERMANSSON (vpk):

Herr talman! Jag tackar budgetministern för svaret.

Gällande lagbestämmelser säger att befrielse från realisationsvinstskatt i samband med fusioner kan beviljas vid strukturrationalisering som är önskvärd ur allmän synpunkt. Enligt min åsikt innebär sammanslagningen av Volvo och Beijerinvest ingen strukturrationalisering. Jag har här en förteckning över de 300 företag som kommer att ingå i den nya jättekoncernen. Det handlar om produktion av ansjovis och bilar, av Pommac och turbiner. Vad är det för strukturrationalisering att slå ihop de typerna av produktion? Sammanlagt är det över 300 företag som här sammanförs under en hatt. Sammanslagningen innebär i stället en sammanläggning av två finansimperier, alltså en mycket starkt ökad koncentration av makten inom det privata näringslivet. Denna är ej önskvärd ur allmän synpunkt. Ansökan borde därför enligt min mening ha avslagits.

Det här beslutet i regeringen innebär en skattebefrielse för aktieägarna i Beijerinvest vilken för en del stora aktieägare kommer att innebära att de slipper ifrån kanske miljoner kronor i skatt som de annars skulle ha varit tvungna att erlägga. Det innebär också en stor skatteförlust för statskassan, som enligt vad vi vet har ett stort och ökat underskott och alltså mycket väl behöver skatteinkomster och inte har råd att avstå från några sådana.

Herr Wirténs svar föranleder två frågor från min sida:

Skulle herr Wirtén vilja motivera regeringens ståndpunkt, att det här innebär en strukturrationalisering som är önskvärd ur allmän synpunkt? Vad är det för inslag i denna stora affär som innebär en sådan önskvärd utveckling?

Den andra frågan vill jag motivera med att läsa några rader ur en motion som väcktes till riksmötet 1975/76. Där stod det, sedan man mera allmänt kritiserat koncentrationsprocessen inom ekonomin, så här: "Den nuvarande ordningen" – när det gäller rätt till befrielse från reavinstskatt – "är enligt vår mening mycket otillfredsställande. Skattebefrielse kan meddelas utan att riksdagen har någon möjlighet att kontrollera hur denna rätt utövas, och några riktlinjer för den finns inte. Vi anser därför att nuvarande rätt att meddela befrielse från realisationsvinstbeskattning vid företagsfusioner bör avskaffas."

Vad anser herr Wirtén i dag om denna ståndpunkt?

Anf. 19 Budgetministern ROLF WIRTÉN:

Herr talman! Det här är ju ett ärende som är under fortsatt diskussion; beslutsprocessen är ingalunda avslutad. Regeringens handläggning av det är sekretessbelagd, varför jag har svårt att gå in på några enskildheter. Nu har Carl-Henrik Hermansson ställt mer allmänna frågor, och dem skall jag ändå försöka att besvara.

Lagstiftningen förutsätter en strukturrationalisering för befrielse från realisationsvinstbeskattning. Regeringen har bedömt Volvo-Beijeraffären – och detta framgick också av svaret – kunna inrangeras inom detta begrepp och att den har ett allmänt värde. Det kan kanske också vara av intresse att observera att de fackliga organisationerna har gjort samma bedömning som regeringen och ställt sig bakom den sammanslagning som Carl-Henrik Hermansson har tagit som utgångspunkt för sin fråga och nu är kritisk till. Regering och fack är således överens om önskvärldheten av en sådan strukturrationalisering.

Vad sedan gäller frågan om skatteförlust för statskassan kan man ju alltid diskutera om man får in pengarna för beskattningen av affären eller ej. Regeringens bedömning här var att det kunde vara hinder om man inte föreslog en viss lättnad i realisationsvinstbeskattningen, och därför fattade regeringen det här beslutet. Och, herr Hermansson, om det inte skulle bli någon affär av, skulle det naturligtvis inte bli några inkomster för staten över huvud taget. Nu blir det något lägre inkomster, men det blir ändå rätt mycket pengar till statskassan, om den här affären fullföljs.

Får jag allra sist vad gäller den motion som herr Hermansson refererade till säga att jag fortfarande har den principiella uppfattningen att man bör vara försiktig med sammanslagning av stora företag. Därför har det varit en mycket restriktiv behandling av sådana ärenden. Men observera också att det talas om i motionen att det f. n. inte är en tillfredsställande ordning på det här området. Av det skälet har vi gett kapitalvinstkommittén tilläggsdirektiv att se på reglerna för skattebefrielse vid sammanslagning av företag.

Anf. 20 CARL-HENRIK HERMANSSON (vpk):

Herr talman! Den motion som jag citerade väcktes 1975/76 av bl. a. herrar Wirtén och Ullsten och folkpartiets dåvarande ledare herr Ahlmark. Där kritiserades också sekretessen, och jag måste säga att jag anser att den

Måndagen den
26 januari 1981

*Om skattebefriel-
sen för aktieägar-
na i Beijerinvest*

sekretess som herr Wirtén här döljer sina motiveringar bakom är helt orimlig. En förändring av lagstiftningen måste komma till stånd också på den punkten, så att regeringen inte kan komma till riksdagen och säga: Våra närmare motiv kan vi inte tala om för riksdagen, eftersom sekretessförordningen är tillämplig i detta stycke.

Jag bestrider att den aktuella fusionen har något allmänt värde. Det enda herr Wirtén hade att säga som motivering för regeringens ståndpunkt var att facket hade accepterat den. Nu är det inte särskilt vanligt att den nu sittande regeringen hänvisar till fackföreningsrörelsen som förnämsta auktoritet – jag kan väl uttrycka önskemålet att man gör det litet oftare – men i detta fall ställdes facket naturligtvis i en tvångssituation. Regeringen hade dock möjlighet att säga nej till begäran om reavinstskatt och skulle därmed ha fått ytterligare ett antal vackra miljoner till statskassan. Nu säger herr Wirtén att detta var en principiell ståndpunkt, men det sades faktiskt i motionen att man ville avskaffa hela denna möjlighet. Kommer det förslag från herr Wirtén om att lagstiftningen på denna punkt skall ändras?

I motionen kritiserade man också mycket starkt koncentrationsprocessen i det ekonomiska livet. Nu är det obestriddigt – och det tror jag att inte heller regeringen kan förneka – att koncentrationen ökar starkt genom sammanslagningen av Volvo och Beijerinvest. Jag vill därför veta varför herr Wirtén 1980/81 vidtar åtgärder som ökar koncentrationen inom näringslivet när han för bara några år sedan sade sig vara motståndare till en sådan utveckling.

Anf. 21 Budgetministern ROLF WIRTÉN:

Herr talman! Relativt nyligen antog riksdagen ett förslag från regeringen om ny sekretesslagstiftning, och det var väl närmast i det sammanhanget som Carl-Henrik Hermansson skulle ha tagit upp den frågan han inledningsvis berörde i sin senaste replik.

Beträffande fackets synpunkter vill jag säga att det ingalunda är så att vi inte lyssnar på vad de som är anställda inom företagsamheten har att säga. Tvärtom är det en avgörande del av underlaget för våra bedömningar. När Carl-Henrik Hermansson med så stor förtjusning läst folkpartimotioner från 1975/76 och kanske även från tidigare år hade det väl inte varit svårt att finna många krav där som tog fasta på fackets möjligheter att påverka besluten. Det finns i varje fall i det parti som jag företräder en gammal tradition av krav på att man skall låta facket finnas med vid styrelsebesluten liksom på att förbättringar av arbetsdemokratien skall genomföras. Jag tror därför inte alls att det finns något stöd för påståendet att vi inte lyssnar på personalen i olika verksamheter.

Herr talman! Jag får återkomma till frågan om koncentrationen.

Anf. 22 CARL-HENRIK HERMANSSON (vpk):

Herr talman! Jag vill gärna veta vad herr Wirtén anser om koncentrationsprocessen.

Herr Wirténs tal i dag om regeringens beredvillighet att lyssna på

fackföreningsrörelsen lägger sig som bomull om hjärtat. Skall man också tolka det så att regeringen är benägen att efterkomma fackföreningsrörelsens synpunkter i andra frågor? – exempelvis att man kommer att lägga fram förslag om eller i varje fall inte motsätta sig krav på fackföreningsägda, kollektiva löntagarfonder? Eller kommer man att efterkomma fackföreningsrörelsens, framför allt LO:s, begäran om att regeringen skall avgå snarast möjligt?

Ja, herr Wirtén behöver inte svara på de frågorna – de var naturligtvis retoriska. Men på frågan om regeringens inställning till koncentrationen vill jag gärna ha svar. Var så god, herr Wirtén!

Anf. 23 Budgetministern ROLF WIRTÉN:

Herr talman! Det var verkligen mycket retoriska spörsmål, och de hörde inte heller hemma under den fråga som Carl-Henrik Hermansson här har rest.

På frågan om koncentrationstendenserna vill jag säga att jag redan framhållit att det principiellt finns alla skäl i världen för att motarbeta en långtgående koncentration. Det skall finnas väldigt starka skäl för att underlätta en sammanslagning genom skattebefrielse. Vi tycker att det just i det här fallet finns sådana. På energiområdet finns det klara motiv för detta. Volvoföretagets produktionsprofil ger motiv för en breddad verksamhet. Det är också en produktion som är mycket internationellt beroende. Att sälja bilar är i dagens värld en mycket svår uppgift. Och sett i internationellt sammanhang är även det stora Volvo ett ganska litet företag.

Anf. 24 CARL-HENRIK HERMANSSON (vpk):

Herr talman! Jag ber talmannen om ursäkt om jag avlägsnat mig från ämnet. Det var herr Wirténs varma ord om vilken betydelse fackföreningsrörelsens ståndpunkter hade för regeringen som föranledde mig att göra det.

När det gäller energiområdet, som herr Wirtén berörde – det är det första han sagt konkret om motiveringen till att man stött denna sammanslagning – har företrädare för Volvo förklarat att just på den punkten skulle man inte samarbeta utan fortsätta var för sig. Jag har mycket svårt att förstå hur detta kunde vara en avgörande motivering när regeringen bedömde fusionen som nyttig ur samhällets synpunkt. Något annat har vi inte fått veta. Då återstår fortfarande frågan hur sammanslagningen, centralisationen av produktionen av ansjovis och bilar, kan kallas en strukturrationalisering önskvärd ur allmän synpunkt. Då kan man ju, herr Wirtén, slå ihop allting här i Sverige. Om alla stora bolag går samman är det tydligen önskvärdt ur regeringens synpunkt. Men då är ni inte motståndare till den ekonomiska koncentrationen, då är ni anhängare av den.

Anf. 25 Budgetministern ROLF WIRTÉN:

Herr talman! Jag tycker detta var en något överraskande logik. Bara för att man slår ihop produktionen av ansjovisburkar och bilar skulle man kunna slå ihop alla företag i detta land.

*Om kostnaderna
för laboratorieun-
dersökningar inom
sjukvården*

Anf. 26 CARL-HENRIK HERMANSSON (vpk):

Herr talman! Jag tog bara några exempel ur den långa listan över de 300 företag som kommer att ingå i den sammanslagna koncernen. Man kan ta en rad andra exempel också – produktionen av Pommac och Riocola, färger och en rad produkter som finns inom Beijerinvest – och jämföra med det som finns inom Volvo. Möjligen kan man säga att de kompletterar varandra i vissa avseenden. Men det är inte det som menas med strukturrationalisering. Man måste hålla fast vid innebörden i det begreppet, och då vill jag upprepa det jag sade från början: Detta är ingen strukturrationalisering, den är icke önskvärd ur allmän synpunkt. Den innebär en sammanslagning av två stora finansimperier som ytterligare förstärker den ekonomiska koncentrationen i Sverige. Detta har alltså regeringen understött. Det visar dess verkliga inställning till den ekonomiska koncentrationsprocessen.

4 § Svar på fråga 1980/81:226 om kostnaderna för laboratorieundersökningar inom sjukvården

Anf. 27 Statsrådet ELISABET HOLM:

Herr talman! Gunnar Biörck i Värmdö har bitt mig redogöra för och kommentera nuläget beträffande kostnadsuppgifter för laboratorieundersökningar inom sjukvården.

Kostnadsberäkningar har gjorts för olika slag av laboratorieundersökningar i flera sammanhang. Resultaten av sådana beräkningar har i regel redovisats i artiklar och föredrag. Det finns också prislister som utarbetas inom vissa landsting, bl. a. i Stockholms läns landsting. Vidare ger statens bakteriologiska laboratorium (SBL) ut en förteckning med taxor för bakteriologiska undersökningar m. m. som skickas till alla sjukhus. SBL:s taxor är i regel normerande för landstingens prissättning.

Däremot finns, såvitt jag vet, inte tryckta prisuppgifter eller gruppvisa kostnadsklassifikationer på remisshandlingarna hos något landsting. Det är mycket möjligt att det skulle minska kostnaderna inom sjukvården om läkarna hade en större kunskap om vad undersökningar av olika slag kostar. Det är emellertid enligt min mening svårt att säga vad som är "onödiga" undersökningar eller "nödvändiga". Detta beror på så många faktorer. En yngre läkare kan ibland anse sig behöva ett fullständigare beslutsunderlag än vad en mer erfaren läkare behöver.

Det kan kanske vara lätt att i efterhand göra bedömningen att en laboratorieundersökning var "onödig".

Jag vill dock instämma med Gunnar Biörck i att det är angeläget att öka kostnadsmedvetandet hos läkarna. Detta gäller naturligtvis också för övriga anställda inom sjukvården. Upplysning om vad olika diagnos- och behandlingsmetoder kostar kan då vara ett bra medel.

Jag vill tillägga att det inom projektet Nordkem, finansierat av Nordiska ministerrådet, pågår arbete med att beräkna kostnader för olika typer av laboratorieundersökningar, bl. a. genom s. k. cost-benefitanalyser. Inom

Sjukvårdens och socialvårdens planerings- och rationaliseringsinstitut (Spri) utreds och analyseras bl. a. frågor som rör dosreduktion vid röntgenundersökningar ur olika aspekter, bl. a. ekonomiska.

Inom det i socialdepartementets sjukvårdsdelegation pågående projektet Hälso- och sjukvård inför 90-talet (HS 90) kommer utnyttjandet av medicinsk service också att belysas.

Av vad jag har sagt framgår att de viktiga frågor som Gunnar Biörck har tagit upp uppmärksammas alltmer. Det återstår emellertid mycket att göra för att öka kostnadsmedvetandet inom sjukvården. Information och ett ökat medvetande om kostnader för laboratorieundersökningar och andra jämförbara undersökningar bör enligt min mening vara ett viktigt led i detta arbete.

Nr 67

Måndagen den
26 januari 1981

*Om kostnaderna
för laboratorieun-
dersökningar inom
sjukvården*

Anf. 28 GUNNAR BIÖRCK i Värmdö (m):

Herr talman! Tillåt mig att till statsrådet Holm få framföra mitt tack för det utförliga svar hon gett på min fråga.

För en gångs skull – och i motsats till de två föregående ämnena – är det en alldeles okontroversiell fråga. Jag har tagit upp den mest för att få litet offentlig diskussion kring den. Jag försökte gång på gång under min klinikchefstid, och under min tid i Sjura och Spri, att ta upp den, men jag har aldrig märkt någon reaktion. Det bekräftar snarast mitt intryck av att myndigheterna tror att 1809 års regeringsform fortfarande gäller och att det som står om att riksdagen skall vara visligt trög till verkning men fast och stark till motstånd också gäller dem.

I Sjura fick en civilekonom i uppdrag att syssla med den medicinska beslutsprocessen. Så småningom meddelade han att han inte kunde utföra uppdraget, för han förstod inte vad det handlade om. Det är ju inte så underligt. De medicinska besluten genereras ju i periferin – inte i centrum. Det är alltså i periferin man måste nå beslutsfattarna. Doktorerna tittar inte i böcker om taxor, prisuppgifter eller kostnadsklassifikationer. Men om det står på remisshandlingarna, eller om det för laboratorievärdena finns en kolumn på svarsblanketten på samma sätt som det finns en kolumn för normalvården, kommer doktorerna att veta vad det kostar att göra det ena eller det andra.

Av det som genereras i periferin är det tre poster som kan variera mycket: Diagnostiskt är det laboratorieundersökningarna. Terapeutiskt är det läkemedelsförskrivningen och återbesöksfrekvensen.

Läkemedelsförskrivningens ekonomi är delvis hjälpt på traven genom läkemedelskommittéernas rekommendationer, särskilt i den slutna vården. Men i den öppna vården leder rabattsystemet lätt till överförskrivning och obekantskap med de verkliga kostnaderna.

Laboratorieproven inkl. röntgen hade en känd ekonomi, innan Sven Aspling hittade på sjukronan. Det fanns en prislista, men den har sedan försvunnit och lämnat beställaren utan ledning. Till detta hör också att "autoanalyzrarna" har sin egen ekonomi, som uppmuntrar till stora notvarp hellre än till enstaka kast med spö, men notvarpens fångster kan vara på både

gott och ont, och kostnaden för falskt positiva svar är inte obetydlig.

Parentetiskt vill jag till hälsovårdsministern säga att när jag talade om prov "i onödan" var det inte ett uttryck för *min* kritik utan ett referat av vad man ofta hör sägas.

Jag tror inte mycket på den s. k. hälsoekonomiska forskning som sysselsätter sig med att räkna ut självmördarnas produktionsbortfall, men jag skulle gärna se flera studier av ekonomin med alternativa förfaranden i den medicinska beslutsgången.

Jag vill slutligen, herr talman och fru statsråd, som kommentar till hälsovårdsministerns slutord i svaret säga att om jag var hälsovårdsminister – det Gud förbjude – skulle jag utan att snegla på konstitutionsutskottet säga till Spri och sjukvårdshuvudmännen: Så här skall det vara. Fasta normer behövs inte bara i skoldepartementet.

Anf. 29 Statsrådet ELISABET HOLM:

Herr talman! Till Spri kan jag genom statens representant i Spri:s styrelse vidarebefordra de här synpunkterna. Det är litet känsligare när det gäller Landstingsförbundet, eftersom det har självbestämmanderätt.

Detta är, som Gunnar Biörck i Värmdö sade, ingen kontroversiell fråga. Jag delar Gunnar Biörcks uppfattning på den här punkten, och förhoppningsvis har denna lilla korta debatt här i riksdagen givit publicitet åt de här frågorna och aktualiserat en bredare debatt bland dem som arbetar i sjukvården. Då kan det möjligen åstadkommas en förbättring.

Anf. 30 GUNNAR BIÖRCK i Värmdö (m):

Herr talman! Tillåt mig att som en personlig kommentar säga att jag – med den kännedom jag har om statsrådet Holms förflutna – är övertygad om att statsrådet också skall vara i stånd att hantera Landstingsförbundet, inte bara Spri.

5 § Svar på interpellation 1980/81:66 om en gemensam nordisk arbetsmarknad för lärare

Anf. 31 Statsrådet BRITT MOGÅRD:

Herr talman! Gunnel Liljegren har i en interpellation ställt följande tre frågor till utbildningsministern:

1. Är statsrådet beredd att verka för en nordisk konvention på undervisningsområdet och därför påskynda de pågående utredningarna därom?
2. Biträder statsrådet tanken på en generös dispensgivning i Sverige för lärare med examen från annat nordiskt land?
3. Anser statsrådet att det skulle gagna finska barn i Sverige att undervisas i svenska av i Finland utbildade svensklärare?

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som skall svara på interpellationen.

Som en följd av Nordiska rådets rekommendation till Nordiska minister-

*Om en gemensam
nordisk arbets-
marknad för lära-
re*

rådet att vidta åtgärder för att åstadkomma en konvention om en gemensam nordisk arbetsmarknad för lärare tillsattes 1979 en arbetsgrupp, bestående av representanter från bl. a. utbildningsansvariga myndigheter i de olika länderna, vilken fick till uppgift att utreda förutsättningarna för en konvention på området. Enligt vad jag har inhämtat från representanter för arbetsgruppen har utredningsarbetet nu fortskridit så långt att man har ställt samman en översikt över de praktiska problem som kan stå i vägen för en konvention. Bl. a. förefaller det som om det i ett par av länderna skulle krävas mindre lagändringar. Om inte de praktiska problemen kan lösas för att åstadkomma en gemensam nordisk konvention, är man i Sverige inne på tanken att sluta ett bilateralt avtal med något av de övriga länderna. I ett första skede skulle ett sådant avtal omfatta lärare i grundskolan.

För egen del bedömer jag det som värdefullt om en nordisk konvention på lärarområdet kunde komma till stånd.

Beträffande den andra frågan vill jag framhålla att gällande praxis i fråga om dispensering inte utan vidare medger behörighet till tjänst i Sverige för en i ett nordiskt grannland utbildad lärare. Utbildningar avsedda för ett visst stadium och/eller vissa ämnen överensstämmer inte alltid med jämförbar utbildning från ett annat nordiskt land. Vidare kan en tidigare överensstämmande utbildning från ett nordiskt land ha kommit att bli mindre giltig genom förändring av utbildningsinnehållet här i Sverige, varvid kompletterande utbildning erfordras för erhållande av dispens. Ett exempel på detta är förändringen från tvåämnes- till treämnesutbildning för grundskolans högstadium. Vid underhandskontakter med skolöverstyrelsen har jag erfarit att dispensgivningen för lärare med nordisk lärarexamen är generös och att sådana lärare som har nödvändiga kunskaper i svenska i eller utom sin examen så gott som undantagslöst erhåller dispens.

När det gäller den sista frågan vill jag framhålla som min bestämda uppfattning att det väsentligaste för en lärare som skall undervisa i ämnet svenska i svensk skola är att han eller hon utöver föreskriven lärarutbildning har en gedigen och dokumenterad utbildning i ämnet svenska, oberoende av i vilket land läraren inhämtat sina kunskaper. Att det härvidlag skulle vara en fördel att ha inhämtat kunskaperna utom Sverige har jag svårt att inse.

Anf. 32 GUNNEL LILJEGREN (m):

Herr talman! Jag vill först tacka statsrådet Mogård för svaret på min interpellation.

Jag kan konstatera att vi är överens om det önskvärda i att en nordisk konvention på lärarområdet kommer till stånd. Frågan har varit aktuell i – vågar jag säga – alltför många år. I avvaktan på en samnordisk lösning skulle jag verkligen vilja förorda bilaterala avtal med i första hand Finland – och detta inte bara på grundskoleområdet.

I Finland är svenska erkänt som minoritetsspråk. I Sverige undervisas hundratusentals barn med finska som modersmål i svenska samt i finska som hemspråk. Att utan onödiga formaliteter och dispensgivningar kunna byta lärare över gränserna skulle i första hand gagna det svenska undervisnings-

*Om en gemensam
nordisk arbets-
marknad för lära-
re*

området och de finska barnen i Sverige.

Jag delar inte helt statsrådets uppfattning att inte kunskaper i finska och om det finska kulturområdet är en klar merit hos de lärare som i Sverige undervisar finska barn i svenska – förutsatt naturligtvis att ämneskunskaper i svenska och lärarutbildning i övrigt är likvärdiga. Att kunna göra jämförelser och att kunna påvisa likheter och skillnader har stora pedagogiska fördelar. Dessutom är enligt en utbredd uppfattning finlandssvenskan den vackraste och mest värdade av de regionala svenska riksspråksvarianterna.

Det är naturligt att den förnämsta företrädaren för svenskt skolväsende ställer sig lojal till skolmyndigheternas avgöranden. Jag begär inte att statsrådet utan vidare skall ge mig rätt i att finsk akademisk utbildning i svenska språket för blivande lärare är överlägsen motsvarande svensk utbildning. Jag får nöja mig med att ha gjort statsrådet Mogård uppmärksam på frågan och än en gång uttrycka min tillfredsställelse över att man från svensk sida gör stora ansträngningar för att nå en överenskommelse som kommer att göra sådana här diskussioner onödiga. Min erfarenhet säger mig dock att dispensgivningen inte alltid följt logikens lagar.

Liksom statsrådet Mogård vill jag gärna bidra till en harmonisering av lärarutbildningen i våra nordiska länder – i vissa fall kan det vara lämpligt att ändra ämnesinnehållet i en eller annan svensk utbildning för att nå målet.

Jag är övertygad om att statsrådet med intresse kommer att följa den nordiska arbetsgruppens vidare arbete och att hon, så snart konkreta förslag föreligger, kommer att verka för undertecknande av en konvention, till fromma för kulturutbytet i Norden.

Anf. 33 Statsrådet BRITT MOGÅRD:

Herr talman! Gunnel Liljegren är glad över att hon har gjort mig uppmärksam på problemen. Jag kan glädja Gunnel Liljegren med att säga att dem har jag dagligen och stundligen för ögonen. Över huvud taget är dispensgivningen för lärare ett område som för min del tar väldigt mycket tid.

Jag upprepar att det är synnerligen önskvärt att vi snarast får till stånd en nordisk konvention och en gemensam arbetsmarknad för lärare i Norden. Det är emellertid inte alltid så lätt att åstadkomma det. Frågan har varit aktuell sedan mitten på 1960-talet. Det är alltså inte så lätt att komma framåt. Orsakerna härtill måste vara att man i alla fyra nordiska länderna är lika angelägen om att ha lärare med den aktuella och kvalitativt högt stående utbildning som skolväsendet behöver.

Jag har icke på något sätt ifrågasatt värdet av kunskaper i finska och finsk kultur hos lärare som skall undervisa finska barn. Vad jag talade om gällde kunskaper i svenska. Jag hoppas att Gunnel Liljegren håller med mig om att det är ganska ointressant att diskutera i vilket land man har inhämtat de kunskaper i svenska som behövs för att undervisa svenska barn. Jag måste faktiskt upprepa att jag inte kan finna att det är någon som helst vits med att prioritera ett inhämtande av dessa kunskaper utanför Sverige.

Anf. 34 GUNNEL LILJEGREN (m):

Herr talman! Beträffande det sista som statsrådet Mogård talade om: Jag vill inte prioritera utbildningen i Finland, utan jag vill bara jämställa utbildning i Finland i svenska med utbildning i Sverige i svenska. därför att jag anser att den finska utbildningen i svenska är väl så kvalificerad som den svenska. Dessutom får man kunskaperna i finska och om det finska språkområdet med sig till Sverige.

Det är ganska viktigt när det gäller de finska barnens hemkänsla i den svenska skolan att det finns några lärare som har samma ursprung och samma modersmål. Men det här är ju en liten fråga. I den stora frågan är statsrådet och jag helt överens. Det jag har gjort statsrådet uppmärksam på är bara en del av det stora problemkomplex som vi tillsammans försöker att lösa.

6 § Svar på interpellation 1980/81:71 om byggnadsnormer för utformningen av skorstenar m. m.

Anf. 35 Bostadsministern BIRGIT FRIGGEBÖ:

Herr talman! Olle Grahn har frågat mig om bostadsdepartementet eller planverket kommer att förordna om nya bestämmelser för byggnads utformning beträffande skorstenslängd o. d. samt om bostadsdepartementet eller planverket har för avsikt att utfärda särskilda bestämmelser om friskluftsintagens placering i byggnader.

Jag är medveten om att användningen av fasta bränslen för uppvärmning i tätbebyggda småhusområden i vissa fall medfört olägenheter genom t. ex. sotnedfall och besvärande röklukt. Skorstenens höjd på ett småhus har i praktiken relativt liten betydelse för hur röken sprids inom ett bebyggelseområde. Byggnadens läge i terrängen och inverkan från kringliggande bebyggelse betyder mer för spridningen. Enligt vad jag har erfarit är en ändring beträffande bestämmelserna om skorstenshöjd därför inte aktuell. Det är i stället användningen av fasta bränslen i tätbebyggda områden som kan behöva ses över. En sådan översyn pågår f. n. i samverkan mellan planverket, naturvårdsverket och socialstyrelsen. Detta arbete syftar till att ge ett underlag för att närmare kunna precisera bl. a. miljöskyddskrav vid eldning med fasta bränslen i tätbebyggda områden. Redan i dag har dock hälsovårdsnämnden vissa möjligheter att förbjuda användning av fasta bränslen om rökavgaserna medför sanitära olägenheter.

I Svensk byggnorm finns vissa allmänna bestämmelser om luftintagens placering i byggnader. Enligt vad jag har erfarit skulle det föra för långt att i Svensk byggnorm i detalj ange hur luftintagen skall placeras eftersom placeringen är beroende bl. a. av lokala förhållanden. Vid projektering av en byggnad skall självfallet tillses att luftintagen placeras så att risken för luftföroreningar blir så liten som möjligt. Ansvaret för en riktig projektering måste i första hand åvila projektören.

Nr 67

Måndagen den
26 januari 1981

Om byggnadsnormer för utformningen av skorstenar m. m.

Måndagen den
26 januari 1981

Om byggnadsnormer för utformningen av skorstenar m. m.

Anf. 36 OLLE GRAHN (fp):

Herr talman! Först ber jag att få tacka statsrådet för svaret på mina frågor.

1970-talet blev det årtionde då vi i Sverige fick upp ögonen för det stora behov av energi som våra accelererande krav på standardökning och välfärdsutbyggnad kom att ställa. I dag är vi väl alla både förvånade och kanske litet generade över att så få förstod att kraven på energitillväxt skulle leda fram till kostnader för energin som nästan ser ut att knäcka vår välfärd.

De flesta politiker var i början av 1970-talet så blinda inför problemen som skulle uppstå, att den folkpartiledare som i början av förra årtiondet ville påtala behovet av allmän sparsamhet med energiresurserna blev hånad för att han ville "sänka temperaturen i trappuppgångar".

I dag är tonen en annan, och just energifrågorna har blivit det problem som överskuggat nästan allt annat, därför att vårt samhälle är så beroende av energi på grund av struktur och klimat. Eftersom vi är beroende av energi på så många olika områden måste vi i dag också se oss om efter olika sätt att lösa problemet.

Bostadssektorn är en viktig del av vårt samhälle, och därför har uppvärmningen av våra bostäder kommit att framstå som en intressant och diskuterad del av vår totala energikonsumtion. Måhända är det för att vi, historiskt sett, nästan uteslutande använt oss av inhemskt bränsle, som våra skogar och torvmossor kommit att framstå som en nästan glömd resurs, till dess de olika oljekriserna ånyo öppnat våra ögon för inhemska energitillgångar. Jag tycker det är en sund och riktig reflexion, och jag hälsar med tillfredsställelse all uppfinningsrikedom som nu visat sig genom nya metoder att utnyttja de resurser som vi har tillgång till.

Parallellt med att vi nu är i full färd med att utveckla olika metoder för att på bästa sätt nyttja våra inhemska tillgångar, utvecklar vi också olika metoder för att på ett ganska avancerat sätt spara energi i ventilationsanläggningar. Det har då visat sig att metoderna, båda avsedda att bidra till energibesparingen, i viss mån motverkar varandra. Efter att i nära tre decennier nästan uteslutande ha använt oljeförbränning som huvudsaklig uppvärmningskälla i våra bostadsområden har vi nu börjat få nya utsläpp från villapannor och uppvärmningskaminer som avger för oss i dag ovana lukter och sotnedfall.

Luktproblemen förstoras dessutom av att luftintagen för ventilationsanläggningarna kan ha sådan placering att särskilda problem uppstår.

Jag har frågat bostadsministern om man från departement och planverk uppmärksammat problemet på sådant sätt att man från centrala myndigheter förbereder nya bestämmelser om t. ex. skorstenshöjd eller placering av luftintag för ventilationsanläggningar.

Av svaret kan man förstå att särskilda bestämmelser om skorstenshöjd på småhus med fastbränsleanläggningar f. n. inte är aktuella. Inte heller placeringen av luftintagen för ventilationsanläggningar kommer att bli föremål för särskilda bestämmelser.

Eftersom jag inte är tilltalad av ett detaljreglerat samhälle känner jag mig naturligtvis, av den anledningen, nöjd med svaret. Men jag befarar att de lokala myndigheterna i våra kommuner kommer att bli mer försiktiga i sina ställningstaganden. Detta kan få till följd att det lagförslag som aviserades i pressmeddelandet som jag åberopat i min interpellation motverkas. En sådan utveckling skulle vara ganska olycklig för vår strävan att komma till rätta med energianvändningen för uppvärmning av våra bostäder. Jag tror därför att ett besked från bostadsministern om vikten av alternativa uppvärmningsanläggningar skulle vara av värde för den fortsatta utvecklingen.

Vi har dessutom en grupp näringsidkare som de senaste åren utvecklat olika metoder för fastbränsleanläggningar för villabebyggelse, som med stort intresse kommer att ta del av bostadsministerns svar. De vill säkert ha besked om de fortsättningsvis kan vidareutveckla, tillverka och marknadsföra sina produkter även i Sverige.

Anf. 37 Bostadsministern BIRGIT FRIGGEBO:

Herr talman! Ett av huvudinslagen i den kommande energipropositionen och energisparplanen är att vi ju måste ersätta oljan med andra energislag och att vi också måste spara energi. Eldning med fasta bränslen är ett av flera viktiga inslag i framför allt oljeersättningspolitiken. Därför vill jag lugna Olle Grahn genom att göra ett sådant uttalande som han efterlyste och säga att det är viktigt att utvecklingen här fortsätter. Det är för industrin ett intressant område att satsa på att vidareutveckla olika slag av pannor för eldning med fasta bränslen.

Att det sedan i dag finns vissa bekymmer i framför allt mycket tätt bebyggda områden med speciella terrängförhållanden utgör inte något som helst hinder för att man på andra områden använder fasta bränslen som uppvärmningsform. Framför allt i glesbebyggelsen är det ju en utomordentlig form för uppvärmning.

Anf. 38 OLLE GRAHN (fp):

Herr talman! Jag ber att få tacka bostadsministern för kompletteringen av svaret. Jag tycker det är väldigt bra att vi fått det här klagörandet, för det finns många i dag som dels har börjat, dels planerar att ta i användning just fastbränsleanläggningar. Därför är det så viktigt att de fått det här beskedet från bostadsministern.

Tack än en gång för svaret!

7 § Föredrogs och hänvisades

Motionerna

1980/81:645–657 till konstitutionsutskottet

1980/81:658–661 till finansutskottet

1980/81:662 till lagutskottet

1980/81:663 och 664 till finansutskottet

1980/81:665–680 till skatteutskottet

Om byggnadsnormer för utformningen av skorstenar m. m.

Nr 67

Måndagen den
26 januari 1981

*Omflyttning på
föredragningslistan*

1980/81:681–684 till justitieutskottet
1980/81:685–690 till lagutskottet
1980/81:691–695 till utrikesutskottet
1980/81:696–701 till försvarsutskottet
1980/81:702 och 703 till socialförsäkringsutskottet
1980/81:704 till socialutskottet
1980/81:705–711 till socialförsäkringsutskottet
1980/81:712–723 till socialutskottet
1980/81:724–731 till kulturutskottet
1980/81:732–748 till utbildningsutskottet
1980/81:749–767 till trafikutskottet
1980/81:768–782 till jordbruksutskottet
1980/81:783–808 till näringsutskottet
1980/81:809–826 till arbetsmarknadsutskottet
1980/81:827 till utbildningsutskottet
1980/81:828–833 till arbetsmarknadsutskottet
1980/81:834–839 till civilutskottet
1980/81:840 till justitieutskottet
1980/81:841 till konstitutionsutskottet
1980/81:842 till finansutskottet
1980/81:843 till socialutskottet
1980/81:844 till kulturutskottet
1980/81:845 till socialutskottet
1980/81:846 till lagutskottet
1980/81:847 till näringsutskottet
1980/81:848 till arbetsmarknadsutskottet
1980/81:849 till civilutskottet
1980/81:850 till jordbruksutskottet
1980/81:851 till näringsutskottet
1980/81:852 till jordbruksutskottet
1980/81:853 till civilutskottet
1980/81:854 till arbetsmarknadsutskottet
1980/81:855 till försvarsutskottet
1980/81:856 till utbildningsutskottet
1980/81:857 till arbetsmarknadsutskottet
1980/81:858 till försvarsutskottet

8 § Föredrogs och bifölls

Interpellationsframställning 1980/81:87

9 § Omflyttning på föredragningslistan

Anf. 39 TALMANNEN:

Jag får meddela att på morgondagens föredragningslista sätts propositionerna 100 och 101 sist.

10 § Anmäldes och bordlades

Propositionerna

1980/81:67 om vissa frågor angående stålindustrin, m. m.

1980/81:91 med vissa bestämmelser om hemtillverkning av vin

Nr 67

Måndagen den

26 januari 1981

11 § Anmäldes och bordlades

Motionerna

1980/81:859 av *Margareta Andrén* och *Esse Petersson* om informationen till röstberättigade utlandssvenskar

1980/81:860 av *Bertil Fiskesjö m. fl.* om riksdagens arbetsformer

1980/81:861 av *Bertil Fiskesjö m. fl.* om registreringen av partibeteckning

1980/81:862 av *Eva Hjelmström m. fl.* om stödet till dagspressen och organisationstidskrifter

1980/81:863 av *Hilding Johansson m. fl.* om stödet till dagspressen och organisationstidskrifter

1980/81:864 av *Catarina Rönnung m. fl.* om förbud mot reklam för narkotika

1980/81:865 av förste vice talmannen *Ingegerd Troedsson* om sekretesskydd för skolpsykologs och skolkurators verksamhet

1980/81:866 av *Knut Wachtmeister m. fl.* om tidigare stängning av vallokaler

1980/81:867 av *Lars Werner m. fl.* om rösträtt för invandrare i riksdagsval

1980/81:868 av *Jan-Eric Virgin m. fl.* om ändrad benämning på civilutskottet

1980/81:869 av *Gunnar Biörck* i Värmdö om formerna för finansiering av statens utgifter

1980/81:870 av *Gunnar Biörck* i Värmdö *m. fl.* om ändrat förfarande när sjuklön utbetalas från forskningsanslag

1980/81:871 av *Olle Grahn* om ökad möjlighet för myndigheter att upphandla tjänster

1980/81:872 av *Mats Hellström m. fl.* om översyn av upphandlingskungörelsen

1980/81:873 av *Marianne Karlsson* om de skattemässiga förutsättningarna för uppfinnare

1980/81:874 av *Johan Olsson* och *Ingegärd Oskarsson* om redovisningsskyldigheten för mervärdeskatt

1980/81:875 av *Rune Rydén m. fl.* om granskning av ADB-systemet för folkbokföring och beskattning

1980/81:876 av *Rune Rydén m. fl.* om folkbokföringens organisation m. m.

1980/81:877 av *Birgitta Rydle* om tillstånd till ölförsäljning

1980/81:878 av *Rolf Rämgård* om ökad individuell beskattning av makar

1980/81:879 av *Bengt Sjönell* om översyn av skattelagstiftningen för att stimulera till industriellt nyskapande

1980/81:880 av förste vice talmannen *Ingegerd Troedsson* om rätt till ersättning i vissa fall i taxeringsprocesser

1980/81:881 av *Lars Werner m. fl.* om införande av omsättningsskatt på

- aktier
- 1980/81:882 av *Lilly Bergander* och *Helge Klöver* med anledning av proposition 1980/81:76 om interneringspåföljdens avskaffande och straffet för grovt narkotikabrott m. m.
- 1980/81:883 av *Thure Jädestig* med anledning av proposition 1980/81:76 om interneringspåföljdens avskaffande och straffet för grovt narkotikabrott m. m.
- 1980/81:884 av *Marie-Ann Johansson m. fl.* med anledning av proposition 1980/81:76 om interneringspåföljdens avskaffande och straffet för grovt narkotikabrott m. m.
- 1980/81:885 av *Ulla Johansson m. fl.* om inrättande av ekonomisk rotel i Växjö polisdistrikt
- 1980/81:886 av *Marianne Karlsson* om den straffrättsliga åldersgränsen för homosexuella förbindelser
- 1980/81:887 av *Arne Lindberg* och *Ulla Ekelund* om ändrade straffbestämmelser för narkotikabrott m. m.
- 1980/81:888 av *Lisa Mattson m. fl.* om handläggningen av anmälningar mot polispersonal
- 1980/81:889 av *Martin Olsson* om alkoholinformation till dem som har dömts för rattfylleri
- 1980/81:890 av *Anita Persson* och *Maj-Lis Lööw* om rättegångsbiträde åt kvinnor som utsatts för misshandel
- 1980/81:891 av *Lars Werner m. fl.* om säkerhetspolisens verksamhet m. m.
- 1980/81:892 av *Mårten Werner* om skärpta påföljder m. m. för narkotikabrott
- 1980/81:893 av *Georg Andersson m. fl.* om förmånsrätt för författares royalty vid konkurs
- 1980/81:894 av *Lennart Andersson m. fl.* om ändringar i förslaget till utsökningsbalk
- 1980/81:895 av *Tore Claeson* och *Inga Lantz* om besittningsskydd för gemensamhetslokaler m. m.
- 1980/81:896 av *Bernt Ekinge* och *Olle Grahn* om ändring i lagen om företagsinteckning, m. m.
- 1980/81:897 av *Bernt Ekinge* och *Margot Håkansson* om förfarandet vid avhysning
- 1980/81:898 av *Bernt Ekinge* och *Margot Håkansson* om den exekutiva fältverksamheten
- 1980/81:899 av *Thure Jädestig* och *Tyra Johansson* om krav på nykterhet vid förande av båt
- 1980/81:900 av *Marianne Karlsson* om skadeståndet för patientintrång
- 1980/81:901 av *Inger Lindquist* och *Joakim Ollén* om underhållsbidragen till barn
- 1980/81:902 av *Margareta Palmqvist m. fl.* om viss översyn av hyreslagstiftningen
- 1980/81:903 av *Hans Pettersson* i Helsingborg och *Bengt Silfverstrand* om internationella rättsförhållanden rörande äktenskapets rättsverknningar

- 1980/81:904 av *Bengt Silfverstrand* och *Hans Pettersson* i Helsingborg om
höjning av minimikapitalet för aktiebolag
- 1980/81:905 av *Ingrid Sundberg* och *Per Stenmarck* om skolungdoms
ersättningskyldighet vid vandalisering
- 1980/81:906 av *Jörn Svensson* om arrendatorers rätt till friköp
- 1980/81:907 av *Knut Wachtmeister m. fl.* om översyn av bokföringslagen
- 1980/81:908 av *Lena Öhrsvik* om försäkringsvillkoren för diabetiker
- 1980/81:909 av *Lena Öhrsvik* om faderskapsreglerna vid insemination
- 1980/81:910 av *Karin Ahrland* och *Eva Winther* om rätt för familjemedlem-
mar till diplomater m. fl. att arbeta i värdlandet
- 1980/81:911 av *Margareta Andrén* och *Börje Stensson* om kontakter med
gammalsvenskbyborna
- 1980/81:912 av *Anders Björck m. fl.* om dokumenten rörande baltutlämning-
en
- 1980/81:913 av *Lars Werner m. fl.* om situationen i Demokratiska Republi-
ken Östtimor
- 1980/81:914 av *Lars Werner m. fl.* om erkännande av PLO, m. m.
- 1980/81:915 av *Lars Werner m. fl.* om bojkottåtgärder mot Chile
- 1980/81:916 av *Allan Åkerlind* om minskade biståndsanslag
- 1980/81:917 av *Arne Fransson m. fl.* om rätt för värnpliktig att erhålla
ledighet för folkrörelseuppdrag
- 1980/81:918 av *Anders Gernandt m. fl.* om kvinnor i hemvärdet
- 1980/81:919 av *Per-Olof Strindberg m. fl.* om tidningen Värnplikts-Nytt
- 1980/81:920 av *Sven Aspling m. fl.* om studiestödet
- 1980/81:921 av *Görel Bohlin* om rätten till föräldrapenning vid tillfällig vård
av handikappat barn
- 1980/81:922 av *Arne Lindberg* och *Märta Fredrikson* om sjukpenning vid
vård av barn i förskoleåldern
- 1980/81:923 av *Erik Olsson* och *Sven Munke* om frivillig sjukförsäkring för
hemmamake
- 1980/81:924 av *Lars Werner m. fl.* om ändrad kompensationsnivå inom
delpensionsförsäkringen
- 1980/81:925 av *Lars Werner m. fl.* om ändring av beräkningsunderlaget för
basbeloppet, m. m.
- 1980/81:926 av *Görel Bohlin* och *Ewy Möller* om pedagogisk gruppträning av
sexåringar inom förskolan
- 1980/81:927 av *Märta Fredrikson m. fl.* om fosterbarns rättsliga ställning
- 1980/81:928 av *Anders Gernandt* om undvikande av djurförsök vid läkeme-
delsprövning
- 1980/81:929 av *Lilly Hansson m. fl.* om patientombud vid mentalsjukhus
- 1980/81:930 av *Siri Häggmark* om ofödda barns rättsliga status
- 1980/81:931 av *Siri Häggmark m. fl.* om abortrådgivningen
- 1980/81:932 av *Karin Israelsson* om lokaliseringen av en anläggning för
vätskeproduktion för läkemedelsbruk
- 1980/81:933 av *Karin Israelsson* om statsbidrag till öppen förskoleverksam-
het

- 1980/81:934 av *Per Israelsson m. fl.* om ökade resurser för rehabilitering av alkohol- och narkotikaskadade
- 1980/81:935 av *Inga Lantz m. fl.* om förbättrad mödrahälsovård och smärtlindring vid förlossning
- 1980/81:936 av *Börje Nilsson* om rehabiliteringen av handikappade
- 1980/81:937 av *Catarina Rönnung m. fl.* om arbetsmiljöns betydelse för förekomsten av fosterskador, m. m.
- 1980/81:938 av *Jörn Svensson* om patienters rättsställning inom vårdsektorn
- 1980/81:939 av *Ulla Tillander* och *Margareta Andrén* om tillsyn över utrustningen på lekplatser
- 1980/81:940 av *Lars Werner m. fl.* om ökade anslag till ungdomsvårdsskolorna
- 1980/81:941 av *Lars Werner m. fl.* om höjning av det allmänna barnbidraget
- 1980/81:942 av *Lars Werner m. fl.* om visst förbud mot förbränningsmotor-drivna arbetsmaskiner
- 1980/81:943 av *Lars Werner m. fl.* om en genomgripande psykiatrisk reform
- 1980/81:944 av *Lars Werner m. fl.* om undersökningscentraler för tidig diagnostik av bröstcancer
- 1980/81:945 av *Lars Werner m. fl.* om arbetsmiljölagens bestämmelser om veckovila
- 1980/81:946 av *Lars Werner m. fl.* om åtgärder för att förbättra de äldres livssituation
- 1980/81:947 av *Olle Wästberg* i Stockholm om bosättningslån för ensamstående föräldrar
- 1980/81:948 av *Rune Ångström* och *Wilhelm Gustafsson* om återanvändning av returläkemedel
- 1980/81:949 av *Georg Andersson m. fl.* om ersättningen till kulturarbetare
- 1980/81:950 av *Anders Gernandt* om märkning av vissa kulturföremål
- 1980/81:951 av *Birgitta Hambræus* om bidraget till Riksförbundet Sveriges fritids- och hemgårdar
- 1980/81:952 av *Eva Hjelmström m. fl.* om konstnärskooperativ
- 1980/81:953 av *Börje Nilsson* om bidrag till vissa rekreationsanläggningar för handikappade
- 1980/81:954 av *Birgitta Rydle m. fl.* om teckenspråksprogram i utbildningsradion, m. m.
- 1980/81:955 av *Ulla Tillander* och *Margareta Andrén* om film- och video-branschens samhällsansvar
- 1980/81:956 av *Lars Werner m. fl.* om lokalradions verksamhet
- 1980/81:957 av *Lars Werner m. fl.* om utnyttjandet av primära rekreationsområden
- 1980/81:958 av *Lars Werner m. fl.* om slopande av planerna på en nordisk radio- och TV-satellit
- 1980/81:959 av *Lars Werner m. fl.* om anslag till kulturell verksamhet bland språkliga minoriteter

- 1980/81:960 av *Lars Werner m. fl.* om biblioteksersättningen
- 1980/81:961 av *Bertil Zachrisson* om stöd till Baltiska Institutets verksamhet
- 1980/81:962 av *Göran Allmér m. fl.* om avgifter vid särskild prövning och fyllnadsprövning i ungdomsskolan, m. m.
- 1980/81:963 av *Lennart Bladh m. fl.* om gymnasie- och högskoleutbildning inom det datatekniska området
- 1980/81:964 av *Görel Bohlin* och *Rune Rydén* om översyn av utbildning och forskning inom socialrättsområdet
- 1980/81:965 av *Görel Bohlin m. fl.* om dansundervisning i skolan
- 1980/81:966 av *Arne Gadd* och *Hans Alsén* om ett forskningspolitiskt program rörande Kooperationen
- 1980/81:967 av *Lars Gustafsson* och *Bengt Wiklund* om anslaget till lokala och individuella linjer samt enstaka kurser
- 1980/81:968 av *Lars Gustafsson m. fl.* om lokalisering till Stockholm av högre fotografutbildning
- 1980/81:969 av *Lena Hjelm-Wallén* och *Christina Rogestam* om viss försöksverksamhet i anslutning till gymnasieutredningens arbete
- 1980/81:970 av *Siri Häggmark* och *Gullan Lindblad* om vidareutbildning för vissa sjuksköterskor
- 1980/81:971 av *Inga Lantz m. fl.* om en förbättrad grundskola
- 1980/81:972 av *Johan Olsson m. fl.* om utbildning i skogsbruk
- 1980/81:973 av *Olof Palme m. fl.* om högskoleutbildning och forskning
- 1980/81:974 av *Birgitta Rydle* om tekniska eller organisatoriska stödåtgärder åt handikappade elever
- 1980/81:975 av *Birgitta Rydle* om reselärare och förskolekonsulenter för synskadade
- 1980/81:976 av *Lars Werner m. fl.* om förskollärarytbildningen
- 1980/81:977 av *Lars Werner m. fl.* om avskaffande av studicomedömena inom folkhögskolan
- 1980/81:978 av *Lars Werner m. fl.* om avskaffande av s. k. anpassad studiegång
- 1980/81:979 av *Allan Åkerlind* om bidrag till Ekebyholmsskolan i Rimbo
- 1980/81:980 av *Rune Ångström* om en integrerad utbildning av barnskötare, förskollärare och fritidspedagoger
- 1980/81:981 av *Rune Ångström* om fördelningen av resurser för kombinationen studier och idrott
- 1980/81:982 av *Alexander Chrisopoulos m. fl.* om åtgärder mot fartyg under s. k. bekvämlighetsflagg
- 1980/81:983 av *Tore Claesson* om upprustning av järnvägsstationen Södertälje Södra, m. m.
- 1980/81:984 av *Paul Grabö m. fl.* om vissa beslut rörande hastighetsbegränsning och stopplik
- 1980/81:985 av *Sven Henricsson* om åtgärder i samband med nedläggningen av flottningen i Ångermanälven
- 1980/81:986 av *Kurt Hugosson m. fl.* om körkortsundervisningen

- 1980/81:987 av *Anders Högmark* och *Erik Hovhammar* om trafiken på Bromma flygplats
- 1980/81:988 av *John Johnsson m. fl.* om ökad trafik på Sturups flygplats
- 1980/81:989 av *Björn Körlof* om expressbusslinjer
- 1980/81:990 av *Bertil Måbrink* om SJ:s verkstäder i Bollnäs
- 1980/81:991 av *Hans Nyhage m. fl.* om möjlighet att avlägga körkortsprov i Marks kommun
- 1980/81:992 av *Maja Ohlin* och *Jan Fransson* om upprustning av järnvägslinjen Falköping–Landeryd
- 1980/81:993 av *Johan Olsson* och *Gunnar Björk* i Gävle om begränsning av maximihastigheten för snöskotrar
- 1980/81:994 av *Catarina Rönnung m. fl.* om SJ:s bekämpning av ogräs på banvallar
- 1980/81:995 av *Mona S:t Cyr* om utvärdering av länstrafikreformen
- 1980/81:996 av *Bengt Silfverstrand m. fl.* om bemanningen av Kullens m. fl. fyrplatser
- 1980/81:997 av *Oswald Söderqvist* om förbättring och upprustning av järnvägsförbindelserna i Uppland
- 1980/81:998 av *Oswald Söderqvist m. fl.* om anslutning till Mälarleden av hamnar i Uppland
- 1980/81:999 av *Oswald Söderqvist m. fl.* om förbättrad service inom SJ
- 1980/81:1000 av *Lars Werner m. fl.* om sjöfartspolitiken m. m.
- 1980/81:1001 av *Lennart Bladh m. fl.* om kalkning av försurade sjöar och vattendrag
- 1980/81:1002 av *Alexander Chrisopoulos* om föreskrifter för oljehantering och oljetransporter
- 1980/81:1003 av *Ivar Franzén* om minskad byråkrati rörande kustfisket
- 1980/81:1004 av *Anders Gernandt m. fl.* om förbud mot plågsamma djurförsök för att testa kosmetika
- 1980/81:1005 av *Pär Granstedt* med anledning av proposition 1980/81:82 om åtgärder mot frilevande vildsvin m. m.
- 1980/81:1006 av *Birgitta Hambraeus* om organiskt jordbruk
- 1980/81:1007 av *Eric Hägelmark* om tillsynen över hundar
- 1980/81:1008 av *Paul Jansson m. fl.* om ett naturreservat på Sydbillingen
- 1980/81:1009 av *Erik Johansson m. fl.* om ökade resurser till fiskenäringen i Skåne, m. m.
- 1980/81:1010 av *Ella Johnsson* och *Elis Andersson* om ökad användning av multrumteknik
- 1980/81:1011 av *Ralf Lindström* om begränsad vårjakt på sjöfågel
- 1980/81:1012 av *Esse Petersson* och *Börje Stensson* om åtgärder mot försurning av sjöar
- 1980/81:1013 av *Börje Stensson* och *Esse Petersson* om supertankers i Östersjön
- 1980/81:1014 av *Jörn Svensson m. fl.* om åtgärder mot masslakt på sälar
- 1980/81:1015 av *Lars Werner m. fl.* om anslaget Bidrag till permanent skörde-skadeskydd

- 1980/81:1016 av *Mårten Werner* om strängare regler för fabriksmässig djuruppfödning
- 1980/81:1017 av *Åke Wictorsson* om fiskevårdande åtgärder i samband med kalkningsbidrag
- 1980/81:1018 av *Jan-Eric Virgin m. fl.* om ändrade forumregler i mål om naturvårdsområden
- 1980/81:1019 av *Karin Ahrland m. fl.* om slopande av tillståndsprövningen för tillfällig handel
- 1980/81:1020 av *Raul Blücher* om åtgärder för att förhindra inskränkningar vid Åmotfors Bruk
- 1980/81:1021 av *Raul Blücher* om åtgärder för att förhindra inskränkningar vid Rottneros Bruk
- 1980/81:1022 av *Raul Blücher* om åtgärder för att förhindra inskränkningar vid Storfors rörverk
- 1980/81:1023 av *Bernt Ekinge* om sysselsättningsfrämjande åtgärder i Nyköpings kommun
- 1980/81:1024 av *Bernt Ekinge* om ökat utnyttjande av patentskydd m. m.
- 1980/81:1025 av *Bernt Ekinge* om tjänsteförslag till patentbesvärätten
- 1980/81:1026 av *Ingegerd Elm m. fl.* om kommunernas planeringsansvar för energiförsörjningen
- 1980/81:1027 av *Bertil Fiskesjö m. fl.* om sysselsättningen i Landskronaregionen
- 1980/81:1028 av *Ivar Franzén* om förstärkning av oljeersättningsfonden
- 1980/81:1029 av *Ivar Franzén* och *Lennart Brunander* om kostnadsanpassade eltaxor
- 1980/81:1030 av *Filip Fridolfsson* om småföretagares personliga borgensåtaganden
- 1980/81:1031 av *Marianne Karlsson* om vidareförädling av plywood
- 1980/81:1032 av *Bertil Måbrink* om lokalisering till Söderhamnsregionen av ett trätekniskt forskningsinstitut
- 1980/81:1033 av *Bertil Måbrink* och *Jörn Svensson* om utvecklande av våg- och vindkraftverk vid Karlskronavarvet
- 1980/81:1034 av *Börje Nilsson m. fl.* om lokalisering av etanolproduktion till Karpalunds sockerbruk
- 1980/81:1035 av *Kjell Nilsson m. fl.* om användning av inhemska bränslen i fjärrvärmeverk
- 1980/81:1036 av *Margit Odelsparr* och *Martin Olsson* om lokalisering till Sundsvall av ett statens energiverk
- 1980/81:1037 av *Erik Olsson m. fl.* om åtgärder för att stimulera småskalig torvhantering
- 1980/81:1038 av *Johan Olsson* och *Bengt Sjönell* om åtgärder för att öka tillgången på frilanskonsulter för mindre företag
- 1980/81:1039 av *Martin Olsson m. fl.* om Vattenfalls tariffer för elkraft
- 1980/81:1040 av *Ingegärd Oskarsson* och *Britta Hammarbacken* om gemensam svensk exportsatsning på småhusområdet
- 1980/81:1041 av *Ingegärd Oskarsson* och *Johan Olsson* om användning av

- utställningsfartyg för att öka exporten
1980/81:1042 av *Jan Prytz* om Allmavaruhusens verksamhet
1980/81:1043 av *Ingvar Svanberg m. fl.* om åtgärder för att främja utvecklingen inom gjuteriindustrin
1980/81:1044 av *Jörn Svensson* om varvssituationen i Skåne och Blekinge
1980/81:1045 av *Lars Werner m. fl.* om kontroll av företagskoncentration
1980/81:1046 av *Lars Werner m. fl.* om anslaget till exportfrämjande verksamhet, m. m.
1980/81:1047 av *Lars Werner m. fl.* om utträde ur Interamerikanska utvecklingsbanken (IDB)
1980/81:1048 av *Lars Werner m. fl.* om stopp för uranprospektering och uranbrytning i Sverige
1980/81:1049 av *Lars Werner m. fl.* om åtgärder mot onödig blekning av pappersprodukter
1980/81:1050 av *Lars Werner m. fl.* om omfördelning av kostnader för transport av massaved
1980/81:1051 av *Lars Werner m. fl.* om konsumentverksamheten
1980/81:1052 av *Karin Ahrlund* och *Bonnie Bernström* om rätten att behålla svenskt medborgarskap
1980/81:1053 av *Arne Andersson* i *Ljung m. fl.* om beredskapsarbeten för arbetslösa med socialmedicinska arbetshinder, m. m.
1980/81:1054 av *Bertil Danielsson* om anställning av arbetslösa i nya företag
1980/81:1055 av *Arne Fransson m. fl.* om regionalpolitiken
1980/81:1056 av *Kurt Hugosson m. fl.* om lokalisering till Göteborg av ett centralt arbetsmarknadsinstitut för arbetsvägledning och rehabilitering
1980/81:1057 av *Per Israelsson* om ändrad stödområdesklassificering för vissa kommuner i Örebro län
1980/81:1058 av *John Johnsson m. fl.* om vägarbeten i Skåne
1980/81:1059 av *Anna-Greta Leijon m. fl.* om arbetstagarorganisationernas forskning
1980/81:1060 av *Bertil Måbrink* om lokalisering av statlig verksamhet till Hofors och Söderhamn, m. m.
1980/81:1061 av *Gunnar Nilsson m. fl.* om rätt till ledighet för föreningsuppdrag inom skolan
1980/81:1062 av *Kjell Nilsson m. fl.* om det regionalpolitiska stödet till Kronobergs län
1980/81:1063 av *Lars Werner m. fl.* om svenskundervisningen för invandrare
1980/81:1064 av *Lars Werner m. fl.* om informationen inom folkrörelserna om invandrare
1980/81:1065 av *Lars Werner m. fl.* om en ny utlänningslag, m. m.
1980/81:1066 av *Lars Werner m. fl.* om ändring i lagen om facklig förtroendemans ställning på arbetsplatsen
1980/81:1067 av *Lars Werner m. fl.* om höjt anslag till åtgärder för invandrare
1980/81:1068 av *Lars Werner m. fl.* om ett aktionsprogram mot utslagning

- och social utstötning
- 1980/81:1069 av *Allan Åkerlind m. fl.* om flyktingpolitiken
- 1980/81:1070 av *Per Bergman m. fl.* om anslaget till länsstyrelserna
- 1980/81:1071 av *Per Bergman m. fl.* om bostadspolitiken
- 1980/81:1072 av *Lennart Bladh m. fl.* om ADB-stöd till kronofogdemyndigheterna i Kristianstads län
- 1980/81:1073 av *Bernt Ekinge* om lokaliseringen av kansliet för civilbefälhavaren i östra civilområdet
- 1980/81:1074 av *Björn Körlof* om effekterna av vissa regler i lagen om påföljder och ingripanden vid olovligt byggande
- 1980/81:1075 av *Maj-Lis Landberg m. fl.* om de sociala enheterna vid länsstyrelserna
- 1980/81:1076 av *Margareta Palmqvist m. fl.* om viss försöksverksamhet med hissinstallation i tre- och fyra våningshus
- 1980/81:1077 av *Christina Rogestam* om studerandes rätt till bostadsbidrag
- 1980/81:1078 av *Lars Werner m. fl.* om överförande av mark och hyreshus i kommunal ägo
- 1980/81:1079 av *Lars Werner m. fl.* om villkoren för tomträttsupplåtelse av kommunal mark
- 1980/81:1080 av *Eva Hjelmström m. fl.* om åtgärder mot våld i videogram, m. m.
- 1980/81:1081 av *Eva Hjelmström m. fl.* om icke-kommersiell videogramproduktion
- 1980/81:1082 av *Birgitta Hambraeus* och *Margit Odelsparr* om nedrustning
- 1980/81:1083 av *Birgitta Hambraeus* och *Margit Odelsparr* om inriktningen av FOA:s verksamhet
- 1980/81:1084 av *Birgitta Hambraeus* och *Pär Granstedt* om ökat stöd till hälsohemmen
- 1980/81:1085 av *Birgitta Hambraeus* och *Pär Granstedt* om inrättande av en professur i biologisk medicin
- 1980/81:1086 av *Lars Werner m. fl.* om hälso- och sjukvården
- 1980/81:1087 av *Lars Werner m. fl.* om samhällets kontroll över läkemedelsindustrin, m. m.
- 1980/81:1088 av *Lars Werner m. fl.* om åtgärder för handikappade
- 1980/81:1089 av *Lars Werner m. fl.* om förbättrad arbetsmarknad för handikappade
- 1980/81:1090 av *Lars Werner m. fl.* om stödet åt handikappade elever i grundskolan, m. m.
- 1980/81:1091 av *Lars Werner m. fl.* om de handikappades bostadsförhållanden
- 1980/81:1092 av *Lars Werner m. fl.* om statsbidrag till Ungdoms-HCK
- 1980/81:1093 av *Lars Werner m. fl.* om handikappfrågorna inom u-hjälpen
- 1980/81:1094 av *Lars Werner m. fl.* om miljöpolitiken

Nr 67

Måndagen den
26 januari 1981

Anmälan av interpellation

- 1980/81:1095 av *Lars Werner m. fl.* om en miljöavgift på engångsförpackningar
- 1980/81:1096 av *Sven Henricsson m. fl.* om ökade anslag till vägväsendet
- 1980/81:1097 av *Sven Henricsson m. fl.* om överföring av medel från anslaget till sysselsättningskapande åtgärder
- 1980/81:1098 av *Lars Ulander m. fl.* om etableringskontroll av enmansföretag, m. m.
- 1980/81:1099 av *Lars Ulander m. fl.* om enmansföretagarnas preliminärskattbetalningar
- 1980/81:1100 av *Eivor Marklund m. fl.* om produktionsavgift på vattenkraft, m. m.
- 1980/81:1101 av *Eivor Marklund m. fl.* om avsättning till särskilda investeringsfonder av visst överskott hos Vattenfall
- 1980/81:1102 av *Lars Werner m. fl.* om riktlinjer för en ny tekopolitik
- 1980/81:1103 av *Lars Werner m. fl.* om regionala utvecklingsprogram för tekoindustrin
- 1980/81:1104 av *Pär Granstedt m. fl.* om ökad tillverkning av oblekt papper m. m.
- 1980/81:1105 av *Pär Granstedt m. fl.* om ökad användning av oblekt papper inom statsförvaltningen
- 1980/81:1106 av *Lars Werner m. fl.* om en ny regionalpolitik
- 1980/81:1107 av *Lars Werner m. fl.* om viss lagstiftning rörande multinationella företag
- 1980/81:1108 av *Lars Werner m. fl.* om åtgärder för invandrarungdom
- 1980/81:1109 av *Lars Werner m. fl.* om statsbidraget till ungdomsorganisationerna

12 § Anmälan av interpellation

Anmäldes och bordlades följande interpellation som ingivits till kammarkansliet

den 23 januari

1980/81:88 av *Carl Lidbom (s)* till handelsministern om konsumentpolitiken:

Man kan inte tolka budgetpropositionens nedbantade anslag till konsumentverket och SPK som uttryck enbart för sparsamhetsiver. Därtill är prutningarna alltför stora.

Inte heller kan man tro att handelsministerns offentliga uttalanden om behovet av en andhämtningspaus i det konsumentpolitiska reformarbetet dikteras av omsorg om konsumenterna eller ens om arbetstygda tjänstemän hos myndigheter som har att i vardagen tillämpa de konsumentpolitiska lagarna. Efter mer än fyra år av passivitet under borgerliga regeringar är det

inte en andhämtningspaus som behövs utan en smula energi och positivt intresse för konsumenterna.

Det är ingen hemlighet att handelsministern av politiska skäl är negativt inställd till den konsumentpolitiska verksamhet som han själv i egenskap av departementschef har ansvaret för inom regeringen. Frågan är egentligen bara hur långt hans fientlighet sträcker sig och var gränserna går för hans ambitioner att nedrusta.

Sparsamhet med offentliga utgifter är i och för sig lovvärd, i synnerhet i tider som dessa. Säkert finns det utrymme för besparingar och effektivisering av arbetet inom konsumentverket och SPK lika väl som på andra myndigheters områden.

När det gäller samhällets konsumentpolitik finns det emellertid ett par synpunkter som man inte får tappa bort.

Dels får man inte glömma att konsumentpolitiken i första hand är till för de konsumenter som har svårast att klara sig: på grund av brist på pengar, på grund av sjukdom eller handikapp, på grund av bristfällig utbildning eller av andra skäl. I dåliga tider – när inflationen härjar, människornas levnadsstandard pressas tillbaka och klyftorna i samhället växer – behöver just dessa konsumenter bättre än någonsin samhällets stöd och hjälp för att de skall få sin hushållsbudget att gå ihop. Det är viktigare för dem än någonsin att de inte blir påprackade dyra och dåliga varor.

Dels får man inte heller förbise att det finns samhällsekonomiska lika väl som sociala skäl för en effektiv konsumentpolitik. Även från samhällsekonomisk synpunkt är konsumentpolitiken snarast mer angelägen i dåliga tider än annars. Konsumentpolitiska insatser som rensar marknaden från dåliga eller rent av skadliga varor, som bidrar till att bromsa prisstegringarna eller som hjälper konsumenterna att hitta rätt på marknaden och använda sina pengar på ett förnuftigt sätt kan ge stora samhällsekonomiska vinster.

Men i handelsministerns offentliga framträdanden och i hans verksamhet som departementschef har aldrig förmärkts minsta spår av någon insikt om dessa förhållanden.

Detta är så mycket mer oroväckande som konsumentpolitiken sedan en tid tillbaka tycks vara föremål för en systematisk, men aldrig öppet och ärligt redovisad nedrustning under handelsministerns ledning.

Mot den bakgrunden vill jag fråga handelsministern:

1. Hur långt är regeringen beredd att driva den konsumentpolitiska nedrustningen?
2. Vilken roll vill regeringen tilldela den konsumentpolitiska lagstiftningen i framtiden?

Nr 67

Måndagen den
26 januari 1981

Anmälan av interpellation

Måndagen den
26 januari 1981

Meddelande om
frågor

13 § Meddelande om frågor

Meddelades att följande frågor framställdes

den 23 januari

1980/81:236 av *Wivi-Anne Cederqvist* (s) till arbetsmarknadsministern om tidpunkten för byggande av ett nytt polishus i Sandviken:

Byggandet av ett nytt polishus i Sandviken har sedan flera år varit aktuellt hos regeringen. Byggnadsstyrelsen hemställde om byggnadsuppdrag, och regeringen förordnade att byggnadsobjektet skulle ingå i byggnadsstyrelsens projektreserv och alltså kunna utföras när behov föreligger med hänsyn till sysselsättningsläget.

F. n. är sysselsättningsläget för byggnadsarbetarna i Gävle-Sandviken-regionen ytterst besvärande, och någon förbättring av läget kan inom överskådlig tid inte förväntas.

Jag vill därför fråga arbetsmarknadsministern om han avser att i nuvarande läge snabbt ge klartecken för byggstart av nytt polishus i Sandviken?

1980/81:237 av *Per Stenmarck* (m) till budgetministern om nya riktlinjer för den pågående fastighetstaxeringen:

När riktlinjerna för fastighetstaxeringen drogs upp utgick man från 1979 års prisnivå. Sedan dess har mycket hunnit inträffa. På många håll faller i dag priserna kraftigt.

Det kan inte vara rimligt att i det läget låta fastighetsvärden, som baseras på försäljningspriser när dessa låg på topp, slå igenom helt. Risken finns att taxeringsvärdet i vissa fall kan komma att ligga högre än marknadsvärdet.

10 000-tals villaägare och lantbrukare dignar i dag under bördorna. Oljepriserna stiger, räntebördan ökar och efterfrågan minskar. Krav framförs i dag från allt fler håll på att den pågående fastighetstaxeringen skall avbrytas.

Anser statsrådet att mot bakgrund av sjunkande fastighetspriser och stigande räntekostnader m. m. skäl finns till förändringar i den pågående fastighetstaxeringen?

den 26 januari

1980/81:238 av *Filip Johansson* (c) till budgetministern om taxeringen av vissa fritidstomter:

Vid den nu pågående fastighetstaxeringen har det bl. a. visat sig att taxeringen av vissa fritidstomter kan få helt orimliga konsekvenser. Åtskilliga markägare har genom t. ex. 50-årskontrakt gett personer rätten att bygga och incha sommarstuga på en lämplig tomt för en mycket ringa avgift.

ofta 25 eller 50 kr. utan förbehåll för någon form av uppräknings under kontraktstiden.

Vid fastighetstaxeringen åsättes en sådan tomt ett värde av t. ex. 30 000 kr. Detta kan för en sådan markägare få helt ruinerande konsekvenser.

Vilka åtgärder vill budgetministern vidtaga för att undvika att taxeringsnämnderna tolkar anvisningarna på ett sådant sätt att angivna värden åsättes?

1980/81:239 av *Stina Andersson* (c) till statsrådet Georg Danell om regeringens ställningstagande till skärgårdsstadsprojektet i Vaxholm:

Regeringen har, i strid mot kommunfullmäktige, som är enhälliga i denna fråga, beslutat upphäva byggnadsförbudet vid Mårsätra, nordost om Åkersberga, i Vaxholms kommun, det s. k. skärgårdsstadsprojektet, och sätta den gamla planen från 1967 i kraft.

Beslutet innebär att en omfattande exploatering av denna känsliga skärgårdsmiljö blir möjlig.

Med anledning av det anförda önskar jag ställa följande fråga till statsrådet:

Vill statsrådet inför riksdagen redovisa motiven för detta ställningstagande?

14 § Kammaren åtskildes kl. 14.07.

In fidem

SUNE K. JOHANSSON

/Gunborg Apelgren

Nr 67

Måndagen den
26 januari 1981

*Meddelande om
frågor*